

19. april 2022 frigav regeringen udspillet "Danmark kan mere II", som er et forhandlingsoplæg vedrørende Danmarks fremtidige energistruktur. Rapporten giver en længe ønsket håndsregning til udskiftning af gasfyr med fjernvarme, men der er nogle grundlæggende mangler og problemer med det billede, udspillet tegner.

Det lægger op til en voldsom forøgelse af vores kapacitet indenfor havvind, landvind og solceller. Tanken er ikke blot at forsyne Danmark med grøn strøm, men også at eksportere store mængder af grøn strøm til vores nabolande. Med de gundstge vindforhold i den danske del af Vesterhavet og Østersøen er det muligt at producere strømmen, men kan vi afsætte den?

Herhjemme er potentialet for at generere grøn strøm stort om sommeren, men vi mangler en masse energi om vinteren. Flere vindmøller løser ikke problemet. De giver meget lidt på vindsvage dage. Hvis vi udbygger kapaciteten af sol og vind til at dække hele Danmarks årlige energiforbrug – det fossilfrie samfund i 2050 – vil vi have alt for meget energi om sommeren, hvor forbruget er lavt, og alt for lidt om vinteren, hvor det er højt. For at skabe balance i energisystemet er vi nødt til at lagre overskudsenergien om sommeren og bruge den på at lave strøm om vinteren. Energien skal lagres i form af brint.

Vores nabolande har det samme problem. Når det blæser kraftigt i Danmark, gør det det som oftest også i vores nabolande, og så har de rigeligt med grøn strøm selv. Hvis vi skal eksportere store mængder grøn strøm, forudsætter det, at vores nabolande omdanner strømmen til brint og lagrer den. Det kan vi også gøre selv og så eksportere brinten. Uden energilagring skaffer vi kun os selv udgifter ved at bygge en overkapacitet af vind og sol. Vi stopper allerede masser af vindmøller i dag, når det blæser, og vi er langt fra det fossilfrie samfund. Energilagringsproblemet skal løses. Energilagring er ikke omtalt i regeringens udspil.

Udspillet har til gengæld en voldsom satsning på såkaldt "grøn biogas". Det lyder forjættende, men det videnskabelige faktum er, at grøn biogas ikke eksisterer! Kemisk er biogas identisk med naturgas, methan, CH₄, og der udledes CO₂, når man brænder gas af, uanset hvad man kalder gassen. Regeringen ser "grøn biogas" som en væsentlig faktor i at gøre os uafhængige af russisk gas, men det holder ikke. Vi vil være uafhængige af russisk gas længe inden de foreslåede biogasanlæg kan gå i drift, idet Thyra-gasfeltet genåbner efter reovering i 2023. Biogas kommer fra forgasning af gylle og komøg. Den foreslåede satsning på biogas vil binde os til et enormt husdyrhold mange årtier fremad. Det vil gøre det umuligt for landbruget at levere sin del af CO₂-reduktionerne og binde os til import af foder til husdyrene lige så længe. Det er ikke den vej, vi skal. Regeringen må afskrive sin gasstrategi og komme op med noget bedre.

Udspillet lægger også en vis vægt på PtX, idet man forestiller sig, at fremtidens tunge landtrafik, flytransport og skibsfart skal benytte methanol lavet af brint og en kulstofkilde. Igen en fejllopfattelse: grøn methanol eksisterer heller ikke! Når man brænder methanol af, udledes der CO₂ til atmosfæren. Hele transportsektoren kan omstilles til brint. Brint udleder kun rent vand, når det brændes af. Hvorfor lave methanol i en dyr proces, når vi kan bruge brinten direkte? Ordet "brint" er ikke nævnt i regeringens udspil.

Det har sin pris at lave brint og at lave el af brint. Begge processer giver spildvarme. Vi skal lægge vores brintanlæg ved siden af fjernvarmeværkerne og bruge spildvarmen som varmekilde i fjernvarmenettene. Så er det ikke spild længere. Der er tale om "sektorkobling", et nøglebegreb i EU's forståelse af den grønne omstilling. Ordet "sektorkobling" er ikke nævnt i regeringens udspil.

I udspillet skal de mange nye vind- og solcelleanlæg kobles på elnettet dér, hvor der er ledig kapacitet i dag. Vi skal imidlertid ikke indrette samfundet efter elnettets behov. Vind og sol skal placeres på de bedst egnede steder i landet, og elnettet skal udbygges, så det understøtter den samfundsudvikling, vi ønsker. Det kræver planlægning, men det kan løses.

Vi kommer ikke udenom at forstærke højspændings-elnettet. Vi skal have strøm frem fra vind- og solanlæggene til de ovenfor omtalte brintanlæg. Og vi skal have tilstrækkelig kapacitet til at udveksle el med vores nabolande. Udbygning af transmissionsnettet bør være en statslig opgave, ligesom staten i dag ejer det overordnede transmissionsnet.

Til gengæld vil det være et succeskriterium i videst mulige omfang at undgå forstærkning af distributionsnettet, de vældig mange kilometer elkabler, der fører strømmen helt frem til vores bygninger. Hvis vi laver fjernvarme og kører i brintbiler i byområderne, behøver vi ikke forstærke distributionsnettet. Dette synspunkt fremgår ikke af regeringens udspil.

Udspillet er for kortsigtet og mangler en overordnet forståelse af sammenhængene i energisystemet samt et klart billede af hvor vi skal være i 2050: det fossilfrie samfund.